

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tiende Afdeling)

24. september 2020*

»Præjudiciel forelæggelse – statsstøtte – artikel 107 TEUF og 108 TEUF – forordning nr. 651/2014 – fritagelse for visse kategorier af støtte, der er forenelige med det indre marked – bilag I – små og mellemstore virksomheder (SMV'er) – definition – kriterium om uafhængighed – artikel 3, stk. 1 – uafhængig virksomhed – artikel 3, stk. 4 – ikke omfattet – offentlige organers indirekte kontrol med 25% af kapitalen eller stemmerettighederne – begreberne »kontrol« og »offentlige organer«

I sag C-516/19,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Verwaltungsgericht Berlin (forvaltningsdomstolen i Berlin, Tyskland) ved afgørelse af 17. juni 2019, indgået til Domstolen den 9. juli 2019, i sagen

NMI Technologietransfer GmbH

mod

EuroNorm GmbH,

har

DOMSTOLEN (Tiende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, I. Jarukaitis, og afdelingsformanden for Femte Afdeling, E. Regan (refererende dommer), og dommeren C. Lycourgos,

Generaladvokat: M. Szpunar,

Justitssekretær: fuldmægtig M. Krausenböck,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 10. juni 2020,

efter at der er afgivet indlæg af:

- NMI Technologietransfer GmbH ved Rechtsanwälte A. Holle og C. Lindemann,
- EuroNorm GmbH ved A. Fuchs, M. Netzel og G. Saremba,
- Europa-Kommissionen ved K. Blanck og V. Bottka, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

* Processprog: tysk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3, stk. 4, i bilag I til Rådets forordning (EE) nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til [artikel 107 TEUF og 108 TEUF] (EUT 2014, L 187, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet fremsat i forbindelse med en tvist mellem NMI Technologietransfer GmbH (herefter »NMI TT«) og EuroNorm GmbH vedrørende sidstnævntes afslag på at tildele førstnævnte støtte med henblik på finansiering af et forsknings- og udviklingsprojekt for små og mellemstore virksomheder (SMV'er).

Retsforskrifter

EU-retten

Henstilling 2003/361/EF

- 3 9. og 13. betragtning til Kommissionens henstilling 2003/361/EF af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (EUT 2003, L 124, s. 36, herefter »henstillingen af 2003«) er affattet således:
 - »(9) For bedre at forstå de økonomiske realiteter for SMV'er og for fra denne kategori at få udskilt de grupper af virksomheder, hvis økonomiske magt overstiger en SMV's økonomiske magt, bør man sondre mellem, om de er uafhængige, om de har kapitalinteresser, som ikke medfører en bestemmende indflydelse (partnervirksomheder), eller om de er tilknyttet andre virksomheder. Den kapitalbesiddelsestærskel på 25%, der er angivet i [Kommissionens] henstilling 96/280/EF [af 3.4.1996 vedrørende definitionen af små og mellemstore virksomheder (EFT 1996, L 107, s. 4)], og under hvilken en virksomhed anses for uafhængig, fastholdes.
- [...]
- (13) For at undgå tilfældige sondringer mellem de forskellige offentlige foretagender i en medlemsstat og af hensyn til retssikkerheden er det nødvendigt at bekræfte, at en virksomhed, hvor 25% eller derover af kapitalen eller stemmerettighederne kontrolleres af et offentligt organ, ikke er en SMV.«

Forordning nr. 651/2014

- 4 30. og 40. betragtning til forordning 651/2014 har følgende ordlyd:
 - »(30) For at undgå forskelle, der kunne medføre konkurrencefordrejninger, og lette samordningen mellem EU-initiativer og medlemsstaternes initiativer vedrørende SMV'er, samt for at skabe administrativ klarhed og retssikkerhed, bør den definition af SMV'er, der anvendes i denne forordning, være baseret på definitionen i [henstillingen af 2003].

[...]

- (40) SMV'er spiller en afgørende rolle for jobskabelsen og medvirker mere generelt til at skabe social stabilitet og økonomisk udvikling. Markedssvigt kan imidlertid hæmme deres udvikling og påføre dem følgende typiske begrænsninger. Markedssvigt kan imidlertid hæmme deres udvikling og påføre dem følgende typiske begrænsninger. SMV'er har ofte vanskeligt ved at skaffe kapital eller lån på grund af visse finansmarkeders uvilje mod at løbe risici og den begrænsede sikkerhed, virksomhederne er i stand til at stille. Deres begrænsede ressourcer kan også indskrænke deres adgang til information, især vedrørende ny teknologi og potentielle markeder. For at lette udviklingen af SMV'ers økonomiske aktiviteter bør denne forordning derfor fritage bestemte kategorier af støtte, når de ydes til SMVer. [...]«
- 5 Denne forordnings artikel 1 med overskriften »Anvendelsesområde« bestemmer i stk. 1:
- »Denne forordning finder anvendelse på følgende kategorier af støtte:
- [...]
- b) drifts- og investeringsstøtte til SMV'er og støtte til SMV'ers adgang til finansiering
- [...]«
- 6 Den nævnte forordnings artikel 2 bestemmer:
- »I dette direktiv forstås ved:
- [...]
- 2) »små og mellemstore virksomheder« eller »SMV'er«: virksomheder, som opfylder kriterierne i bilag I
- [...]«
- 7 Artikel 2 i bilag I til forordning nr. 651/2014 med overskriften »Definition af SMV« har følgende ordlyd:
- »1. Kategorien mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (SMV'er) omfatter virksomheder, som beskæftiger under 250 personer, og som har en årlig omsætning på højst 50 mio. EUR og/eller en samlet årlig balance på højst 43 mio. EUR.
2. Ved små virksomheder i kategorien SMV forstås virksomheder, som beskæftiger under 50 personer, og som har en årlig omsætning og/eller en samlet årlig balance på højst 10 mio. EUR.
3. Ved mikrovirksomheder i kategorien små og mellemstore virksomheder forstås virksomheder, som beskæftiger under 10 personer, og som har en årlig omsætning og/eller en samlet årlig balance på højst 2 mio. EUR.«
- 8 Artikel 3 i dette bilag med overskriften »Typer af virksomheder, som tages i betragtning ved beregning af antal beskæftigede og beløbsstørrelser«, har følgende ordlyd:
- »1. Ved »uafhængig virksomhed« forstås enhver virksomhed, der ikke betegnes som partnervirksomhed, jf. stk. 2, eller som tilknyttet virksomhed, jf. stk. 3.

2. Ved »partnervirksomhed« forstås alle virksomheder, der ikke betegnes som tilknyttede virksomheder, jf. stk. 3, og mellem hvilke der består følgende forbindelse: [E]n virksomhed (den overordnede virksomhed) besidder alene eller i fællesskab med en eller flere tilknyttede virksomheder, jf. stk. 3, 25% eller derover af kapitalen eller stemmerettighederne i en anden virksomhed (den underordnede virksomhed).

En virksomhed kan dog stadig betegnes som uafhængig, dvs. uden partnervirksomheder, selv om 25%-tærsklen er nået eller overskrides, hvis der er tale om følgende investorkategorier, forudsat at disse hverken enkeltvis eller i fællesskab er tilknyttet den pågældende virksomhed som defineret i stk. 3:

[...]

b) universiteter eller nonprofit-forskningscentre

[...]

d) selvstyrende lokale myndigheder med et årligt budget på mindre end 10 mio. EUR og færre end 5 000 indbyggere.

3. Ved »tilknyttede virksomheder« forstås virksomheder, mellem hvilke der består en af følgende former for forbindelse:

- a) en virksomhed besidder flertallet af de stemmerettigheder, der er tillagt aktionærerne eller deltagerne i en anden virksomhed
- b) en virksomhed har ret til at udnævne eller afsætte et flertal af medlemmerne af administrations-, ledelses- eller tilsynsorganet i en anden virksomhed
- c) en virksomhed har ret til at udøve en bestemmende indflydelse over en anden virksomhed i medfør af en med denne indgået aftale eller i medfør af en bestemmelse i dennes vedtægter
- d) en virksomhed, som er aktionær eller selskabsdeltager i en anden virksomhed, råder alene, i medfør af en aftale med andre aktionærer eller selskabsdeltagere i denne anden virksomhed, over flertallet af aktionærernes eller selskabsdeltagernes stemmerettigheder.

Der består en formodning om, at der ikke foreligger bestemmende indflydelse, hvis de i stk. 2, andet afsnit, nævnte investorer hverken direkte eller indirekte blander sig i forvaltningen af den pågældende virksomhed, når der ses bort fra de rettigheder, som de har i deres egenskab af indehavere af kapitalandele.

Virksomheder mellem hvilke der, via en eller flere andre virksomheder, eller med de i stk. 2 nævnte investorer, består en eller flere forbindelser som nævnt i første afsnit, betragtes også som tilknyttede virksomheder.

Virksomheder, mellem hvilke der via en fysisk person eller en gruppe af fysiske personer, som handler i fællesskab, består en eller flere af disse forbindelser, betragtes også som tilknyttede virksomheder, hvis disse virksomheder udøver deres aktiviteter eller en del af deres aktiviteter på det samme relevante marked eller på tilgrænsende markeder.

[...]

4. Bortset fra de tilfælde, der er omhandlet i stk. 2, andet afsnit, betragtes en virksomhed ikke som en SMV, hvis mindst 25% af dens kapital eller dens stemmerettigheder kontrolleres direkte eller indirekte af et eller flere offentlige organer enkeltvis eller i fællesskab.

[...]«

Direktiv 2006/111/EF

- 9 Artikel 2 i Kommissionens direktiv 2006/111/EF af 16. november 2006 om gennemsommeligheden af de økonomiske forbindelser mellem medlemsstaterne og de offentlige virksomheder og om den finansielle gennemsommelighed i bestemte virksomheder (EUT 2006, L 318, s. 17) fastsætter:

»I dette direktiv forstås ved:

- a) »offentlige myndigheder«: alle offentlige myndigheder, herunder staten samt regionale, lokale og alle andre territoriale myndigheder

[...]«

Tysk ret

Cirkulæret om »Centralt innovationsprogram for små og mellemstore virksomheder«

- 10 I medfør af punkt 3.1.1, litra a), i Richtlinie »Zentrales Innovationsprogramm Mittelstand« (cirkulæret »Centralt innovationsprogram for små og mellemstore virksomheder«) fra Forbundsministeriet for erhverv og energi i sin affattelse af 15. april 2015 er SMV'er, der er etableret i Tyskland, berettigede til støtte i henhold til forsknings- og udviklingsprojekterne.
- 11 I dette cirkulæres fodnote 3 er det angivet, at bestemmelserne i bilag I til forordning nr. 651/2014 finder anvendelse ved fastlæggelsen af, om en virksomhed er en SMV.

NMI-instituttets vedtægter

- 12 § 2 i vedtægterne for NMI Naturwissenschaftliches und Medizinisches Institut an der Universität Tübingen (herefter »NMI-Institut«) i den version, der blev godkendt den 11. august 2015 af Regierungspräsidium Tübingen (regeringspræsidiat i Tübingen) (herefter »NMI-instituttets vedtægter«), bestemmer:

»Fonden har til formål at fremme videnskab og forskning. Det vedtægtsmæssige formål realiseres navnlig ved:

- Anvendelse af grundforskningens resultater på det naturvidenskabelige område og medicinalområdet og videreudviklingen heraf til et niveau, der gør en omsætning i industriel praksis mulig.
- Gennemførelsen af forsknings- og udviklingsprojekter på vegne af staten, forbundsstaterne og forskningsinstitutter.
- Planlægning, gennemførelse og evaluering af forskningsprojekter i samarbejde med ordregivende myndigheder, andre forskningsinstitutter og erhvervsvirksomheder.

- Tilrådighedsstillelse på en egnet måde af de opnåede erfaringer for fagkredsen, erhvervslivet og andre forskningsinstitutter.
- Gennemførelse af videnskabelige arrangementer.«

13 Nævnte vedtægters § 5 fastsætter:

»Fondens organer er

1. bestyrelsen
2. direktionen.«

14 § 6 i de nævnte vedtægter har følgende ordlyd:

»(1) Bestyrelsens medlemmer udgøres af:

- a) en repræsentant fra Ministerium für Finanzen und Wirtschaft Baden-Württemberg (finansministeriet og Baden-Württemberg)
- b) en repræsentant for Ministerium für Wissenschaft, Forschung und Kunst Baden-Württemberg (Baden-Württembergs ministerium for videnskab, forskning og kunst)
- c) overborgmesteren i Reutlingen
- d) rektoren for universitet i Tübingen
- e) tre professorer fra universitet i Tübingen
- f) forstanderen for Hochschule Reutlingen (den højere læreanstalt i Reutlingen)
- g) en repræsentant for Instituts der Fraunhofer-Gesellschaft zur Förderung der angewandten Forschung e.V.
- h) seks personer fra erhvervslivet.

De i litra e)-h) nævnte medlemmer udnævnes af finans- og økonomiministeren i Baden-Württemberg, de i litra e) og f) nævnte medlemmer udnævnes efter aftale med Baden-Württembergs ministerium for videnskab, forskning og kunst efter indstilling fra universitet i Tübingen eller den højere læreanstalt i Reutlingen, og det i litra g) nævnte medlem udnævnes efter aftale med Instituts der Fraunhofer-Gesellschaft zur Förderung der angewandten Forschung e.V. De i litra h) nævnte medlemmer udnævnes efter aftale med bestyrelsen efter indstilling fra industri-og handelskammeret i Baden-Württemberg og fra Landesverband der baden-württembergischen Industrie eV (Industriforbundet i Baden-Württemberg).

(2) Finansministeriet kan udnævne yderligere to personer, som er tilknyttet fondens arbejde, til bestyrelsen.

[...]

(5) Arbejdet i bestyrelsen er ulønnet.«

15 § 7 i NMI-instituttets vedtægter har følgende ordlyd:

»(1) Bestyrelsen fastlægger principperne for fondens arbejde inden for rammerne af opgaverne i § 2 og overvåger, at principperne overholdes.

(2) Bestyrelsen drøfter og beslutter:

- a) fondens langsigtede forsknings- udviklings og udvidelsesplanlægning
 - b) den mellem- og langsigtede finansielle planlægning og udarbejder virksomhedsplanen og stillingsfortegnelsen
 - c) indsættelsen og afsættelsen af direktionen
 - d) afskedigelsen af direktionen
 - e) udpegelse af en autoriseret revisor
 - f) godkendelse af retshandler [...]
 - g) ændring af fondens vedtægter samt opløsning af fonden
- [...]«

16 Disse vedtægters § 13 bestemmer:

»(1) Vedtægterne kan ændres ved bestyrelsens afgørelse, og fonden kan opløses ved bestyrelsens afgørelse. Direktionen skal høres forinden. Opløsningen kræver et flertal på to tredjedele af bestyrelsen.

(2) I tilfælde af frivillig eller tvungen opløsning af fonden eller bortfald af de skattefrie formål tilfalder fondens aktiver delstaten Baden Württemberg.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

17 NMI-instituttet er en civilretlig fond med almennyttigt formål med hovedsæde i Reutlingen (Tyskland), der har retsevne, og som har til formål at fremme videnskab og forskning.

18 NMI TT er et selskab med begrænset ansvar, der har hjemsted på samme adresse som NMI-instituttet, som ejer 90% af kapitalen af det nævnte selskab, der har til formål at udnytte knowhow, levere rådgivningsydelser og udføre forskning efter kontrakt på området for teknik, videnskab og medicin. NMI TT, hvis forskningsområder i visse tilfælde overlapper NMI-Instituttets forskningsområder, har navnlig til formål, med finansiell støtte, at omsætte de forskningsresultater, som nævnte institut opnår, i praksis.

19 Kapitalen i NMI-Instituttet ejes i det væsentlige af private selskaber, mens byen Reutlingen ejer ca. 6%. NMI-Instituttets bestyrelse (herefter »bestyrelsen«), hvis afgørelser principielt træffes med simpelt flertal, består af 17 medlemmer, herunder en repræsentant for Baden Württembergs finansministerium, en repræsentant for Baden-Württembergs ministerium for videnskab, forskning og kunst, borgmesteren i Reutlingen, tre professorer fra universitetet i Tübingen, forstanderen for den højere læreanstalt i Reutlingen og direktøren for industri- og handelskammeret i Reutlingen.

- 20 Den 26. juli 2016 modtog EuroNorm, som er projektindehaver som omhandlet i cirkulæret vedrørende »Centralt innovationsprogram for små og mellemstore virksomheder« i sin affattelse af 15. april 2015, og som er godkendt af Forbundsrepublikken Tyskland ved Forbundsministeriet for erhverv og energi til at udføre forvaltningsopgaver på støtteområdet i eget navn og efter offentligretlige bestemmelser, en ansøgning om støtte fra NMI TT med henblik på finansiering af et forsknings- og udviklingsprojekt i medfør af nævnte cirkulære i perioden mellem den 1. september 2016 og den 31. august 2018.
- 21 EuroNorm afslog ved afgørelse af 28. februar 2017 denne ansøgning med den begrundelse, at NMI TT ikke kunne kvalificeres som en SMV som omhandlet i bilag I til forordning nr. 651/2014, eftersom en sådan kvalificering i henhold til artikel 3, stk. 4, i dette bilag er udelukket, når 25% eller mere af den pågældende virksomheds kapital eller stemmerettigheder kontrolleres direkte eller indirekte af et eller flere offentlige organer enkeltvis eller i fællesskab. Ifølge EuroNorm er det ganske vist udelukket, at NMI TT kontrolleres direkte af offentlige organer, da 90% af virksomhedens kapital ejes af en civilretlig fond, i det foreliggende tilfælde NMI-instituttet. Der er imidlertid en formodning for, at der foreligger en indirekte kontrol fra offentlige organers side, eftersom flertallet af bestyrelsesmedlemmerne udgøres af repræsentanter fra en delstat, en by, et universitet, en højere læreanstalt og et industri- og handelskammer, som ligeledes har status som offentligt organ i tysk ret. Desuden er NMI-instituttet og NMI TT tilknyttede virksomheder som omhandlet i nævnte bilags artikel 3, stk. 3, litra a), idet den undtagelsesregel, der er fastsat i samme bilags artikel 3, stk. 2, andet afsnit, litra a)-d), ikke finder anvendelse.
- 22 NMI TT indgav en klage over denne afgørelse og gjorde til støtte herfor gældende, at EuroNorm havde anlagt en ukorrekt bedømmelse af den indflydelse, som de offentlige organer udøvede over NMI-instituttet og dermed over selskabet selv. Til forskel fra en forening eller et selskab med begrænset ansvar, hvis transaktioner fastlægges ved afgørelser, som træffes af flertallet af nævnte forenings eller selskabs medlemmer eller selskabsdeltagere, bestemmes en civilretlig fonds handlinger således alene af dem, der har oprettet fonden. I det foreliggende tilfælde kan bestyrelsen dermed hverken påvirke NMI-instituttet eller NMI TT's beslutninger. Bestyrelsen skal snarere anses for en fagkompetent rådgivningsenhed. Hertil kommer, at bestyrelsesmedlemmerne udøver deres aktiviteter vederlagsfrit, og at bestyrelsesmøderne kun finder sted en gang om året.
- 23 EuroNorm afviste ved afgørelse af 12. juni 2017 denne klage, idet det herved blev præciseret, at bestyrelsen styrede NMI-instituttet i lyset af de opgaver, som bestyrelsen har ifølge instituttets vedtægter. Da NMI TT's aktivitetsområde ligeledes er en del af NMI-instituttets formål, er der desuden en formodning for, at der foreligger en tilstrækkelig indflydelse fra offentlige myndigheders side på dette selskab.
- 24 NMI TT har anlagt sag ved Verwaltungsgericht Berlin (forvaltningsdomstolen i Berlin, Tyskland) til prøvelse af denne afgørelse, hvorved selskabet har fremhævet de udvidede kompetencer, som direktionen i en fond i almindelighed er tillagt. I det foreliggende tilfælde har bestyrelsen i NMI-instituttet ingen mulighed for at give anvisninger til direktionen, herunder hvad angår NMI-instituttets udøvelse af de selskabsrettigheder, som instituttet har i NMI TT. EuroNorm har heroverfor anført, at bestyrelsen, hvor hovedparten af dets medlemmer repræsenterer offentlige organer, henset til de beføjelser, som den er tillagt ved NMI-instituttets vedtægter, udøver bestemmende indflydelse på NMI-instituttet og dermed på NMI TT.
- 25 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at løsningen af tvisten afhænger af spørgsmålet, om EuroNorm med rette lagde til grund, at NMI TT, i henhold til artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014, ikke kunne kvalificeres som SMV som omhandlet i dette bilag og dermed med rette afslog den ansøgning om støtte, som NMI TT havde indgivet, idet EuroNorm i øvrigt var af den opfattelse, at det i hovedsagen omhandlede forsknings- og udviklingsprojekt som sådan var berettiget

til den ansøgte finansiering. Denne ret har dermed rejst det spørgsmål, om der under de i hovedsagen omhandlede omstændigheder er en formodning for, at offentlige organer via NMI-instituttet udøver en indirekte kontrol med NMI TT.

26 På denne baggrund har Verwaltungsgericht Berlin (forvaltningsdomstolen i Berlin, Tyskland) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Kan et selskab med begrænset ansvar, som udøver økonomisk virksomhed, i henhold til artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014 anses for ikke at være en [SMV] alene af den grund, at 90% af dets kapital ejes af en fond, i hvis bestyrelse på 17 medlemmer uden ledelsesbeføjelser der sidder to repræsentanter for ministerier, overborgmesteren i en by, rektoren for et universitet, tre professorer ved dette universitet, præsidenten for en anden højere læreanstalt og direktøren for et industri- og handelskammer?
- 2) Er statslige universiteter og højere læreanstalter samt tyske industri- og handelskamre offentlige organer som omhandlet i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014?
- 3) Er personer, som arbejder vederlagsfrit i fondens bestyrelse, offentlige organer som omhandlet i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014, alene fordi arbejdet i en offentlig myndighed er deres hovedbeskæftigelse?
- 4) Forudsætter offentlige organers kontrol som omhandlet i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014, at de offentlige organers instanser på grundlag af et retsforhold kan anvise de bestyrelsesmedlemmer, som arbejder vederlagsfrit, en bestemt stemmeadfærd?
- 5) Forudsætter offentlige organers indirekte kontrol af stemmerettighederne, at det er konstateret, at de offentlige organer påvirker bestyrelsesmedlemmerne, således at disse udøver deres stemmeret på den måde, som de offentlige organer har bestemt?
- 6) Øver offentlige myndigheder indirekte kontrol, allerede fordi der er mulighed for, at bestyrelsesmedlemmer, som arbejder vederlagsfrit, i forbindelse med deres aktiviteter i bestyrelsen tager hensyn til interesserne hos den offentlige organisation, som de repræsenterer?
- 7) Forudsætter begrebet »kontrolleres [...] i fællesskab« som omhandlet i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014, at der kan konstateres en fælles beslutningstagen hos de offentlige organer med hensyn til stemmerettighederne?
- 8) Afhænger begrebet »kontrolleres« som omhandlet i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014 af [NMI-instituttets] faktiske anvendelse af vedtægterne eller af en mulig forståelse af vedtægternes ordlyd?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Indledende bemærkninger

27 Den forelæggende ret ønsker med de otte spørgsmål, der skal behandles samlet, nærmere bestemt oplyst, som det navnlig fremgår af ordlyden af det første af disse spørgsmål, om artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014 skal fortolkes således, at den er til hinder for nationale bestemmelser, som udelukker, at en virksomhed kan anses for en SMV, så snart det virksomhedsorgan, der ejer hovedparten af kapitalen i virksomheden, selv om det ikke er godkendt til varetage den daglige drift af virksomheden, for størstedelens vedkommende er sammensat af

medlemmer, som repræsenterer offentlige organer som omhandlet i denne bestemmelse, således at disse medlemmer, alene på grund af dette forhold, i fællesskab udøver en indirekte kontrol, som omhandlet i denne bestemmelse, over den førstnævnte virksomhed.

- 28 Den forelæggende ret ønsker med henblik herpå for det første at fastlægge, som det fremgår af det andet og det tredje spørgsmål, om begrebet »offentligt organ« kan omfatte enheder, såsom universiteter og højere læreanstalter samt et industri- og handelskammer, uden at det i denne henseende er af betydning, at de personer, som er udnævnt af disse organer, arbejder vederlagsfrit i den pågældende virksomhed.
- 29 For det andet ønsker den forelæggende ret med det fjerde til det ottende spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om det, for at der foreligger en kontrol som omhandlet i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014, er tilstrækkeligt, at offentlige organer i fællesskab ejer, eventuelt indirekte, mindst 25% af kapitalen eller stemmerettighederne i den pågældende virksomhed i overensstemmelse med vedtægterne for den virksomhed, som udøver den direkte kontrol over den førstnævnte virksomhed, uden at det er fornødent også at undersøge, om disse organer er i stand til at påvirke og koordinere deres repræsentanters faktiske udøvelse af deres stemmerettigheder, eller om disse repræsentanter faktisk varetager de nævnte organers interesser.
- 30 Det fremgår af de oplysninger, som Domstolen er i besiddelse af, at disse spørgsmål er rejst i sammenhæng med en ansøgning om støtte, som er indgivet af en virksomhed, NMI TT, der udgør en *spin-off* af en civilretlig fond, NMI-instituttet, som ejer 90% af kapitalen samt 88,8% af stemmerettighederne i denne virksomhed, og hvis bestyrelse bl.a. er sammensat af to repræsentanter for en delstats ministerier, en borgmester i en by, en rektor og tre professorer fra et universitet og forstanderen for en højere læreanstalt i denne by og direktøren for et industri- og handelskammer i samme by, som danner et flertal i denne bestyrelse.
- 31 Med henblik på behandlingen af de nævnte spørgsmål bemærkes, som det navnlig fremgår af 40. betragtning til forordning nr. 651/2014, som har til formål at erklære visse kategorier af statsstøtte forenelige med det indre marked i henhold til artikel 107 TEUF og 108 TEUF, at Kommissionen er positivt indstillet over for statsstøtte til SMV'er på grund af markedssvigt, som indebærer, at disse virksomheder står over for en række handicap, som begrænser den sociale og økonomiske udvikling, der er ønskelig for disse virksomheder.
- 32 I overensstemmelse med artikel 2 og 3 i bilag I til forordning nr. 651/2014 kan en virksomhed kvalificeres som SMV som omhandlet i denne forordning, hvis den opfylder tre kriterier, nemlig et kriterium om antal medarbejdere, et finansielt kriterium vedrørende en årlig omsætning eller en samlet årlig balance og et kriterium om uafhængighed (jf. analogt dom af 29.4.2004, Italien mod Kommissionen, C-91/01, EU:C:2004:244, præmis 47).
- 33 Hvad angår dette sidste kriterium, som er det eneste, der er omhandlet i hovedsagen, har Domstolen fastslået, at det har til formål at sikre, at de foranstaltninger, der er tiltænkt SMV'er, faktisk kommer virksomheder, hvis størrelse er et handicap, til gode, og ikke virksomheder, der tilhører en stor koncern, og som således har adgang til økonomiske midler og bistand, som ikke står til rådighed for konkurrenter af lignende størrelse (jf. analogt dom af 29.4.2004, Italien mod Kommissionen, C-91/01, EU:C:2004:244, præmis 50).
- 34 Dette kriterium tilsigter – som det navnlig fremgår af niende betragtning til henstillingen af 2003, som begrebet »SMV«, der er defineret i bilag I til forordning nr. 651/2014, er baseret på, hvilket fremgår af 30. betragtning til denne forordning – en bedre forståelse for de økonomiske realiteter for SMV'er og fra denne kategori at få udskilt de grupper af virksomheder, hvis økonomiske magt overstiger en SMV's økonomiske magt, med henblik på at sikre, at det netop er de virksomheder, som virkelig har

behov herfor, der kommer til at nyde godt af de fordele, som de forskellige bestemmelser og foranstaltninger, der indføres for SMV'er, giver (jf. analogt dom af 27.2.2014, HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, præmis 31).

- 35 I dette perspektiv følger det af artikel 3, stk. 1, i bilag I til forordning nr. 651/2014, at enhver virksomhed, der ikke kvalificeres som en »partnervirksomhed« som omhandlet i artikel 3, stk. 2, eller en »tilknyttet virksomhed« som omhandlet i artikel 3, stk. 3, anses for en »uafhængig virksomhed«.
- 36 Ifølge dette bilags artikel 3, stk. 3, litra a), er to virksomheder såkaldt »tilknyttede virksomheder«, navnlig når en af dem besidder flertallet af de stemmerettigheder, der er tillagt aktionærerne i den anden virksomhed, mens to virksomheder i henhold til artikel 3, stk. 2, første afsnit, i nævnte bilag er såkaldte »partnervirksomheder«, når de ikke betegnes som »tilknyttede virksomheder«, men en af dem alene eller i fællesskab med en eller flere tilknyttede virksomheder besidder 25% eller derover af kapitalen eller stemmerettighederne i den anden virksomhed, uden at dette berører de undtagelser, der er opregnet i artikel 3, stk. 2, andet afsnit, litra a)-d), i samme bilag.
- 37 Den sidstnævnte bestemmelse bestemmer, at en virksomhed kan betegnes som en »uafhængig virksomhed« som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i bilag I til forordning nr. 651/2014, selv om 25% eller derover af kapitalen eller stemmerettighederne ejes af visse investorkategorier, såsom, i medfør af navnlig dette bilags artikel 3, stk. 2, andet afsnit, litra b) og d), universiteterne og visse selvstyrede lokale myndigheder, forudsat at disse investorer hverken enkeltvis eller i fællesskab er tilknyttet denne virksomhed som omhandlet i nævnte bilags artikel 3, stk. 3.
- 38 Dette bilags artikel 3, stk. 4, opstiller i denne sammenhæng imidlertid en generel regel om udelukkelse fra betegnelsen som SMV, hvorefter en virksomhed ikke kan betragtes som en SMV, »hvis mindst 25% af dens kapital eller dens stemmerettigheder kontrolleres direkte eller indirekte af et eller flere offentlige organer enkeltvis eller i fællesskab«, medmindre disse organer, som det præciseres i samme bestemmelse, henhører under de investorkategorier, der er opregnet i nævnte bilags artikel 3, stk. 2, andet afsnit.
- 39 Det følger af alle disse bestemmelser, at en virksomhed er udelukket fra betegnelsen som SMV som omhandlet i bilag I til forordning nr. 651/2014, når mindst 25% af dens kapital eller dens stemmerettigheder kontrolleres, selv indirekte, af et eller flere offentlige organer enkeltvis eller i fællesskab, medmindre disse organer er investorer, der ikke er tilknyttet denne virksomhed som omhandlet i dette bilags artikel 3, stk. 3, og som er nævnt i nævnte bilags artikel 3, stk. 2, andet afsnit, litra a)-d).
- 40 Det er i nærværende sag ubestridt, som det fremgår af besvarelsen af de spørgsmål, som Domstolen stillede i retsmødet, at NMI TT, som blev nægtet kvalifikationen som SMV i den i hovedsagen omhandlede afgørelse, er en virksomhed, der er tilknyttet NMI-instituttet som omhandlet i artikel 3, stk. 3, litra a), i bilag I til forordning nr. 651/2014, eftersom dette institut ejer flertallet af selskabets stemmerettigheder. Det følger heraf, at NMI TT ikke henhører under anvendelsesområdet for den undtagelse, der er fastsat i artikel 3, stk. 2, andet afsnit i dette bilag vedrørende visse investorkategorier.
- 41 Under disse omstændigheder skal det alene undersøges, om en virksomhed, såsom NMI TT, i overensstemmelse med den generelle udelukkelsesregel, der er fastsat i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014, kan udelukkes fra kvalifikationen som SMV som omhandlet i dette bilag alene med den begrundelse, at den kontrolleres indirekte af offentlige organer, der er repræsenteret i den virksomhed, som den førstnævnte virksomhed er tilknyttet, og som kontrollerer denne direkte.
- 42 Det skal i denne henseende imidlertid bemærkes, at artikel 267 TEUF ikke giver Domstolen kompetence til at anvende EU-retlige regler på et bestemt tilfælde, men kun til at udtale sig om fortolkningen af traktaterne og retsakter vedtaget af EU-institutionerne. Derfor tilkommer det hverken

Domstolen at fastslå de faktiske omstændigheder, der har givet anledning til tvisten i hovedsagen, og hvilke konsekvenser disse har for den afgørelse, som den forelæggende ret skal træffe, eller at fortolke de omhandlede nationale ved lov eller administrativt fastsatte bestemmelser (dom af 14.5.2020, Bouygues travaux publics m.fl., C-17/19, EU:C:2020:379, præmis 51 og 52).

- 43 Det er på baggrund af disse betragtninger, at den forelæggende rets spørgsmål skal besvares.

Om begrebet »offentligt organ« som omhandlet i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014

- 44 Med henblik på at afgøre, om begrebet »offentligt organ« som omhandlet i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014 kan omfatte enheder, såsom universiteter, højere læreanstalter og et industri- og handelskammer, skal det bemærkes, at det i henhold til Domstolens faste praksis følger af såvel kravene om en ensartet anvendelse af EU-retten som af lighedsprincippet, at en bestemmelse i EU-retten, som ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med henblik på at fastlægge dens betydning og rækkevidde, normalt skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning i hele Unionen, uanset de kvalifikationer, der anvendes i medlemsstaterne, idet der herved skal tages hensyn til den pågældende bestemmelses ordlyd, til den sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som bestemmelsen udgør en del af (dom af 5.2.2020, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (søfolks påmønstring i Rotterdam havn), C-341/18, EU:C:2020:76, præmis 40 og den deri nævnte retspraksis).
- 45 Det følger heraf, at i mangel af en henvisning til national ret i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014 skal begrebet »offentligt organ« i denne bestemmelse anses for et selvstændigt EU-retligt begreb, hvis betydning og rækkevidde skal være identisk i alle medlemsstater. Det tilkommer dermed Domstolen at give en ensartet fortolkning af dette begreb i EU-retsordenen.
- 46 For det første hvad angår ordlyden af artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014 gælder, at for så vidt som hverken denne bestemmelse eller nogen anden bestemmelse i denne forordning, navnlig forordningens artikel 2, indeholder en definition af begrebet »offentligt organ«, skal betydningen og rækkevidden af dette begreb fastlægges i overensstemmelse med dets sædvanlige betydning i almindelig sprogbrug (jf. analogt dom af 5.2.2020, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (søfolks påmønstring i Rotterdam havn), C-341/18, EU:C:2020:76, præmis 42 og den deri nævnte retspraksis).
- 47 I sin sædvanlige betydning skal begrebet »offentligt organ« forstås således, at det henviser til staten, lokale og territoriale myndigheder og organer, som er dannet for at opfylde specifikke behov af almen interesse, har status som juridisk person og enten overvejes finansieres eller kontrolleres direkte eller indirekte af staten, af lokale og territoriale myndigheder eller af andre offentlige organer.
- 48 Det fremgår, at artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014 tilsigter at omfatte alle offentlige enheder og myndigheder.
- 49 For det andet hvad angår den sammenhæng, som den nævnte bestemmelse indgår i, fremgår det af 13. betragtning til henstillingen af 2003, som definitionen – således som det er bemærket i nærværende doms præmis 34 – af begrebet »SMV« som omhandlet i bilag I til forordning nr. 651/2014 er baseret på, at den udelukkelse, der er fastsat i samme bestemmelse, af hensyn til retssikkerheden omfatter en medlemsstats forskellige offentlige enheder med henblik på at undgå arbitrære sondringer mellem dem.

- 50 Det skal i denne henseende bemærkes, som Kommissionen har gjort, at direktiv 2006/111, som har til formål at pålægge medlemsstaterne en række forpligtelser med henblik på at sikre gennemskuelighed af de økonomiske forbindelser mellem disse stater og de offentlige virksomheder, i artikel 2, litra a), definerer begrebet »offentlige myndigheder« således, at det foruden staten omfatter regionale, lokale og alle andre territoriale myndigheder.
- 51 For det tredje hvad angår det formål, der forfølges med artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014, skal det bemærkes, som nævnt i nærværende doms præmis 33 og 34, at kriteriet om uafhængighed tilsigter at forbeholde de fordelagtige foranstaltninger, der er tiltænkt SMV, for virksomheder, som ikke har adgang til ressourcer, der sætter dem i stand til at overvinde de hindringer, der er forbundet med deres størrelse. På grund af de forskellige midler, bl.a. økonomiske og finansielle, som offentlige enheder og myndigheder kan mobilisere, uanset deres form eller organisationsmåde, kan disse enheder og myndigheder sætte en virksomhed i stand til at overvinde sådanne hindringer.
- 52 Det følger heraf, at begrebet »offentligt organ«, der er omhandlet i nævnte bestemmelse, skal forstås således, at det omfatter enhver offentlig enhed eller myndighed, herunder territoriale myndigheder og organer, som er dannet for at opfylde specifikke behov af almen interesse, har status som juridisk person og som enten overvejende finansieres eller kontrolleres direkte eller indirekte af staten, af lokale og territoriale myndigheder eller af andre offentlige organer.
- 53 I det foreliggende tilfælde påhviler det således den forelæggende ret i overensstemmelse med den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 42, at fastlægge – idet den skal tage de anvendelige nationale bestemmelser i betragtning, hvoraf en række er påberåbt af EuroNorm og Kommissionen, men hvis fortolkning ikke henhører under Domstolens kompetence – om universitetet i Tübingen, den højere læreanstalt i Reutlingen og industri- og handelskammeret i Reutlingen opfylder disse kriterier.
- 54 NMI TT har i denne henseende i retsmødet gjort gældende, at det fremgår af »Brugervejledning til definitionen af SMV'er«, der blev offentliggjort af Kommissionen i 2015, navnlig af dette dokument side 19, at universiteter ifølge denne institution, uanset hvilken status de har i henhold til national ret, ikke kan anses for »offentlige organer«, der henhører under den generelle udelukkelsesregel, der er fastsat i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014.
- 55 Det skal imidlertid straks bemærkes, at denne vejledning på side 2 både klart og udtrykkeligt præciserer, at vejledningen »[...] ingen retskraft [har] og [...] på ingen måde [er] bindende for Kommissionen[, idet] kun [henstillingen af 2003] er autentisk, for så vidt angår betingelserne for status som SMV«. En sådan vejledning er så meget desto mindre bindende for Domstolen.
- 56 Det skal under alle omstændigheder fastslås, at Kommissionen på side 19 i nævnte vejledning, i modsætning til det af NMI TT anførte, på ingen måde har tilkendegivet, at universiteter i intet tilfælde kan henhøre under den generelle udelukkelsesregel, der er fastsat i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014, men har begrænset sig til at anføre, som det allerede fremgår af nærværende doms præmis 38-41, at universiteter, når de henhører under begrebet »offentligt organ« som omhandlet i denne bestemmelse, ikke er omfattet af denne regel, for så vidt som de ikke er tilknyttet, som omhandlet i dette bilags artikel 3, stk. 3, den pågældende virksomhed, hvilken betingelse – som NMI TT selv har medgivet i retsmødet, og som det fremgår af nærværende doms præmis 40 – ikke var opfyldt i nærværende sag.
- 57 For det tilfælde, at den forelæggende ret når til den konklusion, at en eller flere af de enheder, der er nævnt i nærværende doms præmis 53, udgør offentlige organer som omhandlet i nævnte bilags artikel 3, stk. 4, skal det yderligere præciseres til besvarelse af spørgsmålene fra den forelæggende ret i denne henseende, at det er uden betydning for anvendelsen af denne bestemmelse, at de personer, der

udnævnes efter indstilling af disse offentlige organer, arbejder vederlagsfrit i den pågældende virksomhed, eftersom det er i deres egenskab af medlemmer af disse organer, at de er blevet indstillet og udnævnes, hvilket det påhviler den forelæggende ret at efterprøve.

- 58 Som følge heraf skal artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014 fortolkes således, at begrebet »offentligt organ«, der er indeholdt i denne bestemmelse, kan omfatte enheder, såsom universiteter og højere læreanstalter samt et industri- og handelskammer, når disse enheder er dannet for at opfylde specifikke behov af almen interesse, har status som juridisk person og enten overvejende finansieres eller kontrolleres direkte eller indirekte af staten, af lokale og territoriale myndigheder eller af andre offentlige organer. Det er uden betydning for anvendelsen af denne bestemmelse, at de personer, der udnævnes efter indstilling af disse offentlige organer, arbejder vederlagsfrit i den pågældende virksomhed, eftersom det er i deres egenskab af medlemmer af disse organer, at de er blevet indstillet og udnævnt.

Om der foreligger kontrol som omhandlet i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014

- 59 I overensstemmelse med den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 44, skal der tages hensyn til ordlyden af artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014, den sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår, og de formål, der forfølges med den ordning, som den er en del af, med henblik på at fastlægge, om det, for at der foreligger en kontrol som omhandlet i denne bestemmelse, kun kræves, at offentlige organer i fællesskab ejer, eventuelt indirekte, mindst 25% af kapitalen eller stemmerettighederne i den pågældende virksomhed i overensstemmelse med vedtægterne for den virksomhed, som udøver den direkte kontrol over den førstnævnte virksomhed, eller om det ligeledes skal undersøges, om disse organer er i stand til at påvirke og koordinere deres repræsentanters faktiske udøvelse af deres stemmerettigheder, eller om disse repræsentanter faktisk varetager de nævnte organers interesser.
- 60 For det første hvad angår ordlyden af artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014, skal det konstateres, at denne bestemmelse i overensstemmelse med 13. betragtning til henstillingen af 2003, som dette bilag, som det fremgår af nærværende doms præmis 34 og 49, er baseret på, kun henviser til omfanget af offentlige organers andel af kapitalen eller stemmerettighederne i den pågældende virksomhed, uden også at nævne den faktiske adfærd, som udvises af disse organer eller af deres repræsentanter.
- 61 For det andet hvad angår den sammenhæng, hvori den nævnte bestemmelse indgår, bemærkes, at artikel 3 i bilag I til forordning nr. 651/2014 udtrykkeligt fastsætter, at det med henblik på at fastlægge, om en virksomhed er tilknyttet en anden virksomhed, er nødvendigt at undersøge, om førstnævnte virksomhed konkret udøver en afgørende indflydelse på sidstnævnte virksomhed.
- 62 Denne artikel 3 opstiller navnlig, i stk. 3, andet afsnit, en formodning for, at der ikke foreligger en bestemmende indflydelse, når de investorer, der er nævnt i stk. 2, andet afsnit, hverken direkte eller indirekte blander sig i forvaltningen af den pågældende virksomhed, »når der ses bort fra de rettigheder, som de har i deres egenskab af indehavere af kapitalandele«.
- 63 Omvendt bestemmer nævnte artikel 3, således som fremgår af bestemmelsens stk. 3, fjerde afsnit, at virksomheder kan anses for tilknyttede, når de – i medfør af den rolle, som en fysisk person eller en gruppe af fysiske personer, spiller, når de arbejder sammen med henblik på at udøve indflydelse på de forretningsmæssige beslutninger i de pågældende virksomheder – udgør en enkelt økonomisk enhed, selv om der ikke formelt består en af de i artikel 3, stk. 3, første afsnit, omhandlede former for forbindelse mellem disse virksomheder (jf. i denne retning dom af 27.2.2014, HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, præmis 34, 35 og 39, og kendelse af 11.5.2017, Bericap, C-53/17, ikke trykt i Sml., EU:C:2017:370, præmis 17).

- 64 Derimod må det konstateres, at stk. 4 i nævnte artikel 3 ikke indeholder tilsvarende bestemmelser med hensyn til offentlige organer, der enkeltvis eller i fællesskab kontrollerer mindst 25% af kapitalen eller stemmerettighederne i en anden virksomhed.
- 65 Definitionen af begrebet »SMV« som omhandlet i bilag I til forordning nr. 651/2014, for så vidt som den medfører fordele til virksomheder, der henhører under dette begreb, som oftest ved regler om fritagelser fra almindelige regler, skal imidlertid fortolkes strengt (jf. i denne retning dom af 27.2.2014, HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, præmis 32).
- 66 For det tredje hvad angår det formål, der forfølges med artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014, bemærkes, at denne bestemmelse i overensstemmelse med kriteriet om uafhængighed, som navnlig begrebet »SMV« som omhandlet i dette bilag beror på, tilsigter at sikre, som det fremgår af nærværende doms præmis 32-39, at den pågældende virksomhed har evne til selvstændigt at træffe forretningsmæssige beslutninger.
- 67 En situation, der er karakteriseret af strukturelle bånd mellem forskellige virksomheder i form af kapitalinteresser og stemmerettigheder, udelukker dog, at disse virksomheder kan anses for indbyrdes økonomisk uafhængige af hinanden, eftersom den bevirker, at en virksomhed vil være i stand til, uafhængigt af sin egen faktiske adfærd, at udøve en afgørende indflydelse på en anden virksomheds beslutningstagen (jf. analogt dom af 2.4.2009, Glückauf Brauerei, C-83/08, EU:C:2009:228, præmis 32-34).
- 68 Det skal i øvrigt bemærkes, at såvel artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014, som det navnlig fremgår af 30. betragtning til denne forordning og af 13. betragtning til henstillingen af 2003, som nævnte forordning selv, der fastsætter en gruppefritagelse for støtte, der er forenelig med det indre marked, tjener til at øge den administrative gennemsigtighed og retssikkerheden ved at sikre en effektiv og forenklet overvågning af konkurrencereglerne på statsstøtteområdet (jf. analogt dom af 29.7.2019, Bayerische Motoren Werke og Freistaat Sachsen mod Kommissionen, C-654/17 P, EU:C:2019:634, præmis 141 og den deri nævnte retspraksis).
- 69 Den omstændighed, at der med henblik på at fastslå, om en virksomhed er omfattet af de mere fordelagtige regler, der gælder for SMV'er, alene tages hensyn til omfanget af offentlige organers andel af kapitalen eller stemmerettighederne i denne virksomhed, uden at det er fornødent også at undersøge den konkrete adfærd, som udvises af disse organer eller deres repræsentanter, kan efter sin art indlysende lette de kompetente myndigheders anvendelse af den generelle udelukkelsesregel, der er fastsat i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014.
- 70 Det fremgår således af såvel ordlyden af denne bestemmelse, som af den sammenhæng, hvori den nævnte bestemmelse indgår, af det formål, der forfølges med bestemmelsen og af den ordning, som bestemmelsen udgør en del af, at det alene er omfanget af offentlige organers andel af kapitalen eller stemmerettighederne i den pågældende virksomhed, der er afgørende for, om der foreligger en kontrol.
- 71 Det følger heraf, at det, for at der foreligger en sådan kontrol, er tilstrækkeligt, at sådanne offentlige organer i fællesskab ejer, eventuelt indirekte, mindst 25% af kapitalen eller stemmerettighederne i den pågældende virksomhed i overensstemmelse med vedtægterne for den virksomhed, som udøver den direkte kontrol over den førstnævnte virksomhed, uden at det er fornødent tillige at undersøge, om disse organer er i stand til at påvirke og koordinere deres repræsentanters faktiske udøvelse af deres stemmerettigheder, eller om disse repræsentanter faktisk varetager de nævnte organers interesser.
- 72 Det er i det foreliggende tilfælde ubestridt, at NMI-instituttet ejer 88,8% af stemmerettighederne i NMI TT, og det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at NMI-instituttets vedtægter ikke regulerer spørgsmålet om udøvelsen af disse rettigheder.

- 73 Det fremgår imidlertid, at i overensstemmelse med disse vedtægters §§ 2, 7 og 13 har bestyrelsen – hvis medlemmer, som det fremgår af drøftelserne i retsmødet for Domstolen, og således som NMI TT selv udtrykkeligt har forklaret, alle aktuelt er medlemmer af dette selskabs direktion – dels til opgave at fastlægge principperne for NMI-instituttet arbejde bl.a. vedrørende anvendelse af resultaterne af forskningen og gennemførelsen af forsknings- og udviklingsprojekter, dels en række rådgivnings- og beslutningsmæssige beføjelser i forbindelse med indholdsmæssig og finansiel planlægning samt hvad angår indsættelse, afsættelse og afskedigelse af direktionen, idet bestyrelsen endvidere har kompetence til at ændre NMI-instituttets vedtægter og opløse instituttet.
- 74 Under disse omstændigheder forekommer det – med forbehold for den efterprøvelse, som den forelæggende ret skal foretage i overensstemmelse med den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 42 – at bestemmelserne i NMI-instituttets vedtægter efter deres art indirekte giver offentlige organer 25% af stemmerettighederne i NMI TT som følge af disse organers repræsentanter i bestyrelsen.
- 75 Henset til ovenstående betragtninger skal de af den forelæggende ret forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014 skal fortolkes således, at denne bestemmelse ikke er til hinder for nationale bestemmelser, som udelukker, at en virksomhed kan anses for en SMV, så snart det virksomhedsorgan, der ejer hovedparten af kapitalen i virksomheden, selv om det ikke er godkendt til varetage den daglige drift af virksomheden, for størstedelens vedkommende er sammensat af medlemmer, som repræsenterer offentlige organer som omhandlet i denne bestemmelse, således at disse medlemmer, alene på grund af dette forhold, i fællesskab udøver en indirekte kontrol, som omhandlet i denne bestemmelse, over den førstnævnte virksomhed, idet:
- For det første, begrebet »offentligt organ«, der er indeholdt i denne bestemmelse, kan omfatte enheder, såsom universiteter og højere læreanstalter samt et industri- og handelskammer, når disse enheder er dannet for at opfylde specifikke behov af almen interesse, har status som juridisk person og enten overvejende finansieres eller kontrolleres direkte eller indirekte af staten, af lokale og territoriale myndigheder eller af andre offentlige organer, uden at det i denne henseende er af betydning, at de personer, som er udnævnt efter indstilling af de nævnte enheder, arbejder vederlagsfrit i den pågældende virksomhed, eftersom det er i deres egenskab af medlemmer af disse enheder, at de er blevet indstillet og udnævnt.
 - For det andet, for at der foreligger en sådan kontrol, er det tilstrækkeligt, at offentlige organer i fællesskab ejer, eventuelt indirekte, mindst 25% af kapitalen eller stemmerettighederne i den pågældende virksomhed i overensstemmelse med vedtægterne for den virksomhed, som udøver den direkte kontrol over den førstnævnte virksomhed, uden at det er fornødent tillige at undersøge, om disse organer er i stand til at påvirke og koordinere deres repræsentanternes faktiske udøvelse af deres stemmerettigheder, eller om disse repræsentanter faktisk varetager de nævnte organers interesser.

Sagsomkostninger

- 76 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tiende Afdeling) for ret:

Artikel 3, stk. 4, i bilag I til Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til [artikel 107 TEUF og 108 TEUF] skal fortolkes således, at denne bestemmelse ikke er til hinder for nationale

bestemmelser, som udelukker, at en virksomhed kan anses for en lille og mellemstor virksomhed (SMV), så snart det virksomhedsorgan, der ejer hovedparten af kapitalen i virksomheden, selv om det ikke er godkendt til varetage den daglige drift af virksomheden, for størstedelens vedkommende er sammensat af medlemmer, som repræsenterer offentlige organer som omhandlet i denne bestemmelse, således at disse medlemmer, alene på grund af dette forhold, i fællesskab udøver en indirekte kontrol, som omhandlet i denne bestemmelse, over den førstnævnte virksomhed, idet:

- For det første, begrebet »offentligt organ«, der er indeholdt i denne bestemmelse, kan omfatte enheder, såsom universiteter og højere læreanstalter samt et industri- og handelskammer, når disse enheder er dannet for at opfylde specifikke behov af almen interesse, har status som juridisk person og enten overvejende finansieres eller kontrolleres direkte eller indirekte af staten, af lokale og territoriale myndigheder eller af andre offentlige organer, uden at det i denne henseende er af betydning, at de personer, som er udnævnt efter indstilling af de nævnte enheder, arbejder vederlagsfrit i den pågældende virksomhed, eftersom det er i deres egenskab af medlemmer af disse enheder, at de er blevet indstillet og udnævnt.
- For det andet, for at der foreligger en sådan kontrol, er det tilstrækkeligt, at offentlige organer i fællesskab ejer, eventuelt indirekte, mindst 25% af kapitalen eller stemmerettighederne i den pågældende virksomhed i overensstemmelse med vedtægterne for den virksomhed, som udøver den direkte kontrol over den førstnævnte virksomhed, uden at det er fornødent tillige at undersøge, om disse organer er i stand til at påvirke og koordinere deres repræsentanternes faktiske udøvelse af deres stemmerettigheder, eller om disse repræsentanter faktisk varetager de nævnte organers interesser.

Underskrifter